

Din Eğitiminin Temelinde Yatan Dört İlke*

Sümeýra Bilecik Karacan

Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi,

Din Eğitimi Anabilim Dalı

Associate Professor, Selcuk University, Faculty of Theology,

Department of Religious Education

Konya / Turkey

sumeyrablecik@gmail.com

orcid.org/0000-0001-8351-6923

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types: Çeviri / Translation

Geliş Tarihi / Received: 21 Ocak / January 2025

Kabul Tarihi / Accepted: 25 Mart / March 2025

Yayın Tarihi / Published: 30 Haziran / June 2025

Yayın Sezonu / Pub. Date Season: Haziran / June

Sayı / Issue: 25 **Sayfa /Page:** 506-525

Atıf / Cite as: Karacan, Sümeýra Bilecik. “Din Eğitiminin Temelinde Yatan Dört İlke [Four Principles Underlying Religious Education]”. *Amasya İlahiyat Dergisi-Amasya Theology Journal* 25 (June 2025): 506-525.

<https://doi.org/10.18498/amailad.1624291>

İntihal / Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teýit edildi. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Telif Hakkı ve Lisans / Copyright & License: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır. / Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

* Bu çalışma, Clyde Weber Votaw tarafından kaleme alınan ve The American Journal of Theology 1910 yılı 14(4) sayısında yayınlanan; ‘Four Principles Underlying Religious Education’ başlıklı makalenin çevirisidir. Özet orijinal metinde yer almamaktadır, çeviren tarafından yazılmıştır.

Four Principles Underlying Religious Education

Abstract

This paper was authored by Clyde Weber Votaw and published in 1910. In this study, Votaw identifies and explains four fundamental principles that underpin religious education. The first principle asserts that religion is a fundamental element of life. According to this view, religion is not merely a doctrinal phenomenon. The author elaborates that religion encompasses faith, worship, morality, and behavior, all of which permeate every aspect of life. He emphasizes that religious education should maintain this holistic perspective. The second principle states that moral and religious objectives should be embedded throughout the entire educational system. It is stated that achieving the values promoted by religion in shaping individuals with moral integrity is possible through collaboration with scientific thought, thereby attaining the competencies required by the modern era. The third fundamental principle underlying religious education asserts that the sources of religious education should be inclusive. The author expresses his thoughts through references to the Bible. However, when interpreting the text, one may generalize this perspective to all sacred texts, viewing them as significant sources that, through an interpretative approach, can provide answers to contemporary issues in religious education. The final fundamental principle of religious education emphasizes addressing the needs of the child. This principle advocates for designing educational content in alignment with the child's developmental characteristics, serving as a role model through lived experiences rather than merely instilling moral and religious principles, and utilizing stories and parables to teach moral and religious behaviors. Upon examination, it becomes evident that these four fundamental principles of religious education are not confined to the period in which the work was written but remain relevant today, thereby enhancing the value of the study.

Keywords: Religious Education, Principle, Morality, Method, Pedagogy.

Din Eğitiminin Temelinde Yatan Dört İlke

Öz

Bu eser, Clyde Weber Votaw tarafından kaleme alınmış ve 1910 yılında yayımlanmıştır. Çalışmada Votaw, din eğitime temel olan dört temel prensip belirleyerek açıklamaktadır. Birinci ilke, din yaşamın temel unsurudur. Buna göre, din yalnızca itikadi bir olgu değildir. Yazar, bu ilkeyle dinin hayatın tüm alanlarında yaşama yansıyan bir inanç, ibadet, ahlak ve davranış bütünü

olduğunu açıklamakta ve din eğitiminde de bu bütünlüğün gözetilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. İkinci ilke, eğitim sisteminin tümünde ahlaki ve dini amaçların bulunması gerektiğidir. Dinin amaçladığı ahlaki değerlere sahip insan modelini yetiştirmede bilimsel düşünceyle iş birliği içerisinde hareket edilerek modern çağın gerektirdiği kazanımlara ulaşmanın mümkün olacağı belirtilmektedir. Din eğitiminin temelinde yatan üçüncü ilke, din eğitimi kaynakları kapsayıcı olmalıdır. Yazar, burada düşüncelerini İncil üzerinden ifade etmektedir. Ancak metin okunurken, kutsal kitaplara genellenerek, kutsal kitapların din eğitiminde yorumlayıcı bir yaklaşımla günümüz problemlerine cevap verebilecek önemli kaynaklar olduğu yorumuyla okunabilir. Din eğitiminin temelinde yatan son ilke, din eğitiminde çocuğun ihtiyaçlarının gözetilmesidir. Burada, çocuğun gelişimsel özelliklerini bilerek buna uygun eğitim içeriği oluşturulması, ahlaki-dini prensipleri telkin etmekten ziyade yaşayarak örnek olunması ve hikayelerden kıssalardan faydalanılarak ahlaki-dini davranışların öğretilmesi tavsiye edilmektedir. Çalışma, incelendiğinde din eğitiminin temelinde yatan dört ilkenin, yalnızca eserin kaleme alındığı döneme hitap etmediği, günümüzde de geçerliliğini koruduğunu ve bu durumun eseri kıymetli kıldığını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, İlke, Ahlak, Yöntem, Pedagoji.

Din Eğitiminin Temelinde Yatan Dört İlke

Toprağın daha kapsamlı bir şekilde işlenmesini gerektiren gizli olanakları olduğu gibi, insanlığın da daha kapsamlı bir şekilde geliştirilmesini gerektiren örtük olanakları vardır. Hem doğal hem de insan kaynaklarımızı israf ediyoruz. Daha fazla zekâ, daha iyi yöntem, daha keskin amaç, ortak tarımımızı geliştirmemizi sağlayacaktır; daha fazla zekâ, daha iyi yöntem, daha keskin amaç, ortak insanlığımızı geliştirmemizi sağlayacaktır.

Erkeklerin, kadınların ve kız çocuklarının gerçekleştirilmemiş kapasiteleri olduğunu görmek için etrafınıza bakmanız yeterlidir; büyümek için alan bulamadıklarından ya da etraflarını saran yıkıcı koşullardan ya da başkaları onları gölgede bıraktığından ya da kaynakları, geliştirdikleri kadar hızlı bir şekilde, kendi refahlarından başka refahları teşvik etmek için başka eller tarafından toplandığından birçoğu fiziksel, zihinsel ve ahlaki olarak bodur kalır. Yüksek öğretimle hayatları daha

büyük, daha güçlü ve daha mutlu olabilecek pek çok insanın, yüksek öğretim onlar için erişilemez olduğundan küçük, zayıf ve aç kalmaları son derece içler acısı bir durumdur. Yine insan refahı sürekli bir kayba uğramaktadır çünkü kamu yararını teşvik etme yeteneği ve dürtüsü olan pek çok insanın sınırlı fırsatlar ve yetersiz kaynaklarla sosyal hizmetlerden yararlanmaları kısıtlanmaktadır. Mevcut uygarlığımızın en büyük kusurlarından biri, maddi başarıya bu kadar önem verirken, ahlaki ve manevi başarıya nispeten az önem vermesidir.

Din eğitimi, mevcut yaşamımızdaki bu ve benzeri eksiklikleri gidermeyi amaçlar.

1. Din eğitiminin temelinde yatan ilk ilke, *din yaşamda birincil unsurdur*. İnsan iyiliğinin hayati yönlerini oluşturur. Hayatta bu kadar önemli başka bir unsur yoktur, çünkü başka hiçbir unsur insanın huzurunu eşit derecede koşullandırmaz. Din, kişinin hem kendi içinde hem de başkalarıyla olan ilişkilerinde bütüncül bir kişilik gelişiminin ideal düzeyde gerçekleşmesini temsil eder; ya da tarihsel bir ifadeyle, din beden, zihin ve ruhun kutsanmasını ifade eder.

En son ve en iyi haliyle din, ahlakın içerdiği her şeyi, sosyal doğruluğun, sosyal adaletin ve sosyal hizmetin içerdiği her şeyi, "komşunu sevmek" ifadesinin makul bir şekilde yorumlanabileceği her şeyi, fedakârlık ve özgeciliğin gerektirdiği her şeyi, affetmenin ifade ettiği her şeyi, yardımseverliğin etkileyebileceği her şeyi içerir. Bir anlamda ve ölçüde din uzun zamandır bu şeyleri ifade etmektedir. Eğer böyle bir nitelik ve eylem listesi "din" teriminin kapsamını genişletiyor, onu daha kapsayıcı, ortak yaşamla daha ilgili ve mevcut iyiliğe daha yönelik hale getiriyor gibi görünüyorsa, o halde din anlayışımızın ve uygulamamızın insanlığın ilerlemesiyle birlikte ilerlemesi, yaşamı anlama biçimimiz geliştikçe gelişmesi ve modern koşullara ve ihtiyaçlara uyum sağlaması gerektiği söylenmelidir. Din hayatta bir destektir, en doğru hali en faydalı olduğu zamandır. Bunun kanıtı, tüm dinlerin canlı oldukları dönemlerdeki tarihlerinde ve özellikle de Hristiyan dininin tarihindedir. Dinin ahlaki içeriği, amacı ve etkisi onun için esastır ve din yükseldikçe önem kazanır. Zamanla ahlakın dine egemen olacağını ve dini belirleyeceğini, böylece dinlerin ahlaki unsurları güçlü oldukça güçlü, ahlaki unsurları günlük yaşamın pratik

sorunlarını çözmeye yetersiz kaldıkça zayıf ve geçici olacağını düşünenler haklı çıkabilir.

İnanç, ritüel ve kilise ile ilgili özelliklerin gerilemesi, günümüzün en dikkat çekici özelliklerinden biri olup, bakış açısında doğal ve uygun bir değişimi temsil etmektedir. Bakış açısındaki bu değişim, dindeki temel ilginin gelecekteki kaderden mevcut refaha kaymasını sağlayarak kesin bir şekilde ortak iyiliğe hizmet etmektedir. Kişi hâlâ gelecekteki dünyada kendi ve başkalarının nihai iyiliği için umut eder, güvenir ve elinden geldiğince çabalar; ancak bu hedefin uzak olduğu kabul edilir. Bununla birlikte, eskatolojik kurtuluşun en iyi garantisinin, burada ve şimdi, hem bireysel hem de toplumsal olan ahlaki (yani ruhsal) bir kurtuluşa ulaşmak olduğu hissedilir. Ebedi zamana en iyi hazırlığın, şu anki zamanda doğru bir şekilde olmak ve doğru şeyler yapmak olduğu giderek daha açık hale gelmektedir. Şu anda doğru bir şekilde olmak ve doğru şeyler yapmak, doğru olduğu için mecburi bir yükümlülüktür ve kendi içinde yeterli değere sahiptir. Dinin itikâdî, ritüel ve kiliseyle ilgili özelliklerinin insanlar için geçmişte sahip olduğu ve büyük ölçüde hala sahip olduğu değerleri kaybetmek istemiyoruz, kaybetmemeliyiz, kaybetmeyeceğiz. İstedığımız şey, eski değerleri günün değerlerine dönüştürmek ve dinde yeni değerler bulmaktır. Modern deneyimlerimiz ve düşüncelerimizden, hayat üzerine yeni bir ışık doğuyor, bu ışığın kaşifi ya da en azından ondan faydalananlar olabiliriz.

Dini yeniden güçlendiremez, uyarlayamaz ve insanlığı ezen sosyal koşullara uygulayamaz mıyız? Şu andaki gibi, başarı sadece şanslı bir azınlığa geliyor, çoğunluk ise cehalet, zahmet, yoksulluk ve sefaletle baskılanıyor. Kendimizi bir şekilde, bizi hala etkileyen ahlâkî körlük, zayıflık ve sapkınlıktan kurtaramaz mıyız? İlkelerimizi boğan ve ideallerimizi bozguna uğratan bencillik, materyalizm, sahtekarlık, haksızlık, lüks ve israfı üzerimizden atamaz mıyız? Mevcut alışkanlıkları nasıl geliştirir, insanları düşünceli ve ciddi hale getirir, ulus ve toplumda yüksek idealleri nasıl oluşturabiliriz? Cevabımız şudur: Dini, hayatî ve baskın kılarak, yani, tüm yaşayanların- tüm insanların her zaman amaç, karakter ve eylem bakımından dindar olmalarını sağlayarak başarabiliriz.

İnsanlığın yolu ve hedefi hakkında net bir vizyona sahip, modern hayat koşullarını bilen, bir insanı ve toplumu doğru yolda tutmak ve başarmasını sağlamak için ihtiyaç duyduğu ilham, itidal ve rehberliği

sağlayan yirminci yüz yıl Hristiyanlığını vaaz ederek, öğreterek ve örnekleyerek yapabiliriz. Özellikle, kız ve erkek çocuklarının eğitimlerinin formatif döneminde ahlâkî- dinî gelişimlerini teşvik ederek ulaşabiliriz.

Sahne iki nesil var; yaşlı ve genç, geçmiş kuşak ve gelecek kuşak. Gelecek esas olarak hangisinde bulunur? Eğitim çabası daha çok hangisi üzerinde etkili olacak? Hangisi için ağırlıklı olarak çalışmalıyız? Yaşlı kuşak sahneden çekiliyor, onların yaşam sahnesindeki rolü sona yaklaşıyor; fakat genç kuşak güçlü ve sağlam adımlarla ilerliyor, onun rolü başlamak üzere. İnsan kendini ister gelecek ister geçmiş kuşaktan saysın, gelecek, tüm olasılıkları ve vaatleriyle gençlere aittir.

Eğitim, bu nedenle, en önemli şanstır. Çocuklarımızı, oğullarımızı ve kızlarımızı, olmasını istediğimiz türden birer kadın ve erkek yapabilmek, ulaşmaya çalıştığımız fakat elde edemediğimiz yaşam ideallerine ulaşmalarına yardımcı olmak, onları daha iyi çizgiler üzerinde doğruluk, refah, barış ve mutluluk tesis etmek için donatmak, istediğimiz şey budur, eğitimin görevi budur.

Bu soruna kendilerini adayamayacak ve çözümüne katkıda bulunamayacak hiçbir grup, örgüt veya kadın ya da erkek sınıfı yoktur. Bu tüm özgür, normal, zeki, ciddi ve enerjik kişilerin ortak görevi ve özel tutkusudur. Kendini koruma doğanın ilk yasası olabilir, soyun devamı ve ilerlemesi doğanın nihai yasasıdır; doğa bireyi ırkın hizmetine tabi ve ona yardımcı olarak görür. En büyük insan içgüdü, en büyük insan yükümlülüğü, en büyük insan mutluluğu, bu niteliklerle karakterize edilen ve insanlık için fiziksel, zihinsel, ahlaki ve sosyal ilerlemeyi garanti edecek kaynaklarla donatılmış bir sonraki nesli sağlamaktır.

2. Din eğitiminin temelinde yatan ikinci ilke, *tüm eğitim, öncelikli olarak ahlâkî-dinî amaçlı olmalıdır*. Bu mevcut toplumun sağladığı ve işlettiği her eğitim kurumu için geçerlidir. Birçok eğitim kurumumuz var: daha belirgin ve verimli olması için eğitim işlevi dağıtılmıştır. Antik dönemlerden itibaren iki büyük eğitim kurumu olmuştur: çocuk için ev; ergen için toplumsal düzen. Antik dönemde Akdeniz uygarlığının dört eğitim kurumu vardı: ev, toplumsal düzen, okul ve kilise. Okul, özellikle entelektüel eğitimi teşvik etmek için, kilise (yani dönemin dini kurumları) ahlâkî- dinî eğitimi teşvik etmek için eklenmişti.

Bu modern dönemde miras olarak bu dört kuruma sahibiz- ev, toplumsal düzen, okul ve kilise. Eşit öneme sahip başka kurumlar da

yaratamadık. Bugüne kadar eğitime katkımız, miras kalan kurumların bir miktar iyileştirilmesi ve gazete ve dergi basını, halk kütüphanesi, eğitimsel ve dini kongreler gibi birkaç ek kurumun faaliyete geçirilmesinden ibarettir. Eğitimin amacını netleştirmeye ve ilerletmeye çalışıyoruz. Eğitim materyalini büyük ölçüde artırıyoruz. Eğitim sürecini daha da sistemleştiriyor ve standartlaştırıyoruz. Eğitim alanını halk arasında bir bütün olarak genişletiyoruz. “Kültürel” tipin yanında bir “verimlilik” tipi eğitim geliştiriyoruz. Biyoloji biliminin ışığında çocuk karakteristiği ve çocuk gelişimi hakkında daha iyi bilgi ediniyoruz. Klasikleşmiş bazı skolastik materyalleri ve yöntemleri değiştiriyoruz. Eğitimde toplumsal ruhu ve bakış açısını genişletiyoruz. Etik ilgi ve hedefi birincil ve baskın olarak tesis ediyoruz. Eğitsel olarak ilerlemenin yolu budur ve gerçek bir ilerleme kaydedilmektedir. Profesyonel eğitimciler bu temel gelişmeyi ilerletmede istekli, bilge ve aktiftirler; hatta genel halk modern eğitimsel ilerlemeye akıllıca ve takdirle katılmaktadır.

Din ile eğitimin yeniden bağlantı kurması acil ve zorunludur. Tarihsel olarak aralarındaki ilişki yakın ve güçlüyken bugün birbirlerinden ayırdırılar. Amerika Birleşik Devletleri’nde devlet okulları dinin etkisi altında olmuştur; daha da ötesi, kasıtlı, somut ve bir dereceye kadar resmi olarak dinî olmuştur. Kolejler çoğunlukla kilise temelli ve kilise kontrolü altında olmuştur. Amerikan okullarının Amerikan kiliselerine olan borcu göz ardı edilmemeli veya küçümsenmemelidir. Ancak bu eski ilişki zayıflamaktadır. Eğitim bağımsız bir bilim ve meslek haline gelmiştir. Rektörler ve profesörler eskiden olduğu gibi bakanlıktan değil, profesyonel eğitimciler arasından seçilmektedir. Mezhepsel kolejler kendilerini kilise kontrolünden kurtarmaktadır. Kiliseden kopukluğun sıkı bir şekilde korunduğu devlet kolejleri ve üniversiteler çoğalmaktadır. Devlet okulları dini uygulamaları ve İncil’i dışlamaktadır. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin büyük çoğunluğu, din adamlarından, avukatlardan ve doktorlardan çok daha fazladır ve onlar bir bütün olarak kiliseden, aynı zamanda kilisenin savunduğu din anlayışından bağımsızlıklarını kabul etmekte veya ilan etmektedirler. Eğitimin düşünme, seçme ve kendi adına hareket etme, okulu kendi en iyi yargısına göre yenileme, okulu müdahalesiz yönetme hakkını ve görevini tartışacak mıyız? Kilisenin okul üzerindeki tarihi etkisi ve hatta otoritesi, okul bir kurum olarak olgunlaşma ve kendini yönetme yeterliliğine ulaşana kadar

faidalıydı. Ancak bu olgunluğa ve yeterliliğe artık ulaşılmıştır. Bu nedenle, kilisenin yalnızca okulun ve eğitimin bağımsızlığını kabul etmekle kalmayıp, onu yürekten desteklemesinin zamanı gelmiştir. Bu iki kurum karşılıklı anlayış, takdir ve iş birliği temelinde olmalıdır. Her biri birinci sınıf bir eğitim kurumudur; hiçbirini diğerini küçümsememeli, görmezden gelmemeli ve diğerinden ayrı durmamalıdır.

Bununla beraber okul, bağımsızlık ve yeterliliğinin kilise tarafından henüz yeterince tanınmadığını hissederek, ısrarcı, ilişkisiz bir tutum içindedir. Bu karşıtlığın bir sonucu eğitimdeki dinî amacın şu anki belirsizliğidir. Okul, kiliseden ayrıldığında dine de uzaklaşma eğilimi gösterdi, çünkü din ve kilisenin özdeş olduğu varsayılıyordu. Ayrıca, kilisenin bir bütün olarak öğrettiği ve uyguladığı din türü, birçok eğitimci tarafından doktrin ve bakış açısının büyük ölçüde eski olduğu, ritüellerinin çoğunun faydasız, iddialarının birçoğunun dogmatik ve bazı ayrıcalıklarında kibirli olduğu düşünülmektedir. Dinin eğitimdeki gerçek yerini ve etkisini yeniden kazanabilmesi için, bir organizasyon olarak din ile bir yaşam faktörü olarak din arasında, geleneksel din ile dinamik din arasında, geçmişin dini ile günümüzün dini arasında, belirli bir deneyim, doktrin ve uygulama biçimi olan din ile yeni ifadeler bulan, yeni fikirler yaratan, yeni uygulamalara yol açan hayati bir güç olarak din arasında ayırım yapmalıyız. Herhangi bir temel gerçeklik gibi din de tanımlamalardan, formülasyonlardan, kodlamalardan, kurumlardan veya kullanımlardan daha fazlasıdır. Dinin belirli formüller, gelenekleri ve idari özelliklerinin herhangi bir zamanda yanlış, yetersiz veya kullanışsız olduğu kanıtlanırsa, din yeni gerçeklere ve gereksinimlere uyum gösterebilir. Bu uyumun gerçekleşip gerçekleşmeyeceği ne kadar hızlı ve ne derece başarılı olacağı, başta din adamları olmak üzere, dine yön veren kişiler grubuna bağlıdır.

Okul mütevelli heyeti üyeleri, amirler, müdürler ve öğretmenlerin çoğu Hristiyan kilisenin üyeleridir ve eğer “din” terimini temel ve ilerici bir anlamda kullanırsak, onlar din dostlarıdır. Eğer biz din mensupları, dinin özünde doğru karakter ve davranış anlamına geldiğini, dinin; yüksek ideallere sahip olma, sevgi besleme ve hizmet etme olduğunu, eğitimin ise doğruluğu, asaletli olmayı, zekâyı, saygıyı, nezaketi, adaleti ve yardımlaşmayı teşvik ettiğinde dini bir nitelik taşıdığını gösterebilirsek, okullarda dinin yeniden kabul görmesi için yolu açmış

olacağız. O zaman eğitimciler, okul ve kilisenin ortak bir iş yaptıklarını, akraba kurumlar olduklarını hissetmeye başlayacaklardır.

Din eğitiminin günümüzdeki savunucularından bazıları, bakış açıları ve amaçları açısından irticacıdır. Onlar, devlet okullarının yeniden kilise okullarına dönüştüğünü, kilisenin örgütlenme, doktrin ve görev fikirlerinin yaygınlaştırıldığını, yıpranmış, mekanik, uygunsuz ve etkisiz hale gelmiş yöntemlerin kullanıldığını görmek istiyorlar. Onlar, erkek ve kız çocuklarımızı, Roma Katolik, Lutheran ve Episkopal kiliselerinin geçmişte kullandığı ve genellikle hâlâ kullandığı kiliseye özgü-teolojik tarzda eğitmek istiyorlar. Bu tür bir eğitimin bakış açısı durağan ve düalist, anlayışı mezhebi ve kiliseye özgü, temeli ilmihal/katetik ve dua kitabına dayalı, metodu formal, telkin edici ve dogmatiktir. Belirli doktrinsel formülleri ezberlemek ve dile getirmek; belirli dinî ritüellere inanmak ve bunları yerine getirmek; Hristiyan kilisesinin belirli bir koluna mezhepsel bir bağlılıkla sarılmak, onu savunmak ve yaymak; belirli geleneksel ahlak kurallarına onay verip bunlara uymak; din adamlarını ve kilise mensuplarını günlük konuşmadan ayıran ve yaygın olarak dini kabul edilen terim ve ifadeleri öğrenmek ve kullanmak; kiliseyi modern düşünce, duygu ve eylemden koparan, hayata mistik, öte dünyacı ve mesafeli bir şekilde bakmak—işte bazılarına göre dinî eğitim olarak yeniden tesis edilmesi gereken şeyler bunlardır.

Amerika'daki din eğitimi hareketi, bu eski ve geçerliliğini yitirmiş din eğitimi anlayışını temsil etmemektedir. Hareketin liderleri modern düşüncelidir; bilimsel düşünceyle tam uyum içindedirler, yeni eğitim ideallerini ve yöntemlerini tamamen benimsemektedirler, dini ahlâkî ve toplumsal bir temele oturtma çabasına tam bir empatiyle yaklaşmaktadırlar. Ayrıca, düşünce, eğitim ve eylem yoluyla Hristiyanlığı, mevcut dinî deneyimi, dünya görüşünü ve ahlaki-toplumsal ideali yansıtan, Amerikan hayatındaki en doğru ve en faydalı unsurları destekleyen yirminci yüzyıla ait bir din haline getirmeye çalışanlarla tam bir iş birliği içindedirler.

Söz konusu din eğitimi önderleri, ilmihal ve dua kitabının devlet okullarında ve hatta kilise derslerinde kullanılmamasını savunmaktadır. Kısmen, inançların gençler için değil yetişkinler için olduğundan, kısmen hayatın erken dönemlerinde kişiye zorla kabul ettirilen sabit fikirler spontanlığı, bireyselliği ve ilerlemeyi engellediği iddiasından hareketle

kız ve erkek çocuklara kilise inançlarının dogmatik bir şekilde öğretilmesini istemezler. Amerikan gençliğinin mezhebî bir bakış açısı ve alışkanlıkla eğitilmesini, iyi güçleri ayıran bölücü örgütlerin, ilkeleri ve uygulamaları sürdürmesini ve sürekli kılmasını istemezler. Oysa Hristiyanlık birlik, iş birliği, kardeşlik ve hizmet çağrısı yapar. Bahsi geçen din eğitimi önderleri ise İncil'in evde, okulda veya kilisede mezhebi bir şekilde öğretilmesini veya kullanılmasını istemezler. Çünkü o tüm ırka ait bir ahlaki dini deneyim, ilham, aydınlanma ve rehberlik kitabıdır ve herhangi bir özel kuruluş, kurum veya mezhebin malı ya da ders kitabı değildir.

3. Üçüncü ilkemiz, *din eğitimi kaynaklarının hem özenle seçilmiş hem de geniş kapsamlı olmasıdır*. Antik dünyanın büyük halklarının çeşitli dinleri vardı ve bu dinlerle bağlantılı olarak kutsal kitapları vardı. Bu kutsal kitaplar, insanların -özellikle gençlerin- ahlaki dini fikirler ve uygulamalarla eğitilmesi için başlıca literatürü oluşturuyordu. Bu kitaplar, çeşitli zamanlar, çeşitli kişiler tarafından, çeşitli koşullarda, dini açıklama ve aşılama dürtüsüyle ortaya çıktı. İnsanlar bu kitapların pratik ve ideal değerlerini keşfettikçe onlar kullanıldı, takdir edildi, onaylandı ve “kanonlaştırıldılar”. Bu kutsal kitaplar ve kutsal yazılar, doğdukları dine mensup insanları aydınlatmak ve ilham vermek için nesilden nesile ve yüzyıldan yüzyıla aktarılmıştır. Budizm, Konfüçyüsçülük, Zerdüştlük, Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam dahil olmak üzere bir dizi eski dinin kutsal kitapları hala mevcuttur. Hristiyanlık, Yahudiler arasında ortaya çıktığı için, Yahudilikten kutsal kitaplarını- Eski Ahit'i- devraldı ve onları kendi kitap dizisi- Yeni Ahit ile destekledi, bu iki grup birlikte Hristiyan İncili'ni oluşturdu. Bu literatür, Hristiyanlık Akdeniz dünyasının Yahudi olmayan halklarına geçtiğinde bile Hristiyan hareketinin İncili olarak kaldı. İkinci ve sonraki yüzyılların Yahudi olmayan Hristiyanları dini yazılar ürettiler. Ancak bu yazılar Hristiyan İncili'nin bir parçası olarak kanonlaştırılmadı. Biz bunları “patristik literatür” olarak biliyoruz.

Hristiyanlık, günümüze kadar Avrupa uluslarının dini ve dolayısıyla en gelişmiş medeniyetlerin dini olmaya devam etmiştir. Bu nedenle, İbrani- Yahudi ve ilk dönem-Hristiyan kutsal kitapları, bu Avrupa halklarının ve onların diğer kıtalardaki uzantılarının – biz Amerikalılar da dahil olmak üzere- İncilini oluşturmaktadır. Bizden önceki kuşakların, Hristiyanlığın, dinlerin en yüce, en doğru ve en

yararlısının olduğu ve İncil'in kutsal kitapların en iyisi olduğu yargısına katılıyoruz.

Bu nedenle İncil'i ahlâkî ve dinî eğitimin temel kaynağı olarak kullanmaya devam ediyoruz ve edeceğiz. Doğru yorumlandığında ve işlendiğinde, bu amaç için en iyi materyallerimizin çoğunu içerir. O, geçmişten bir miras, İbrani- Yahudi halkının insanlığa en iyi hediyesi, dünyanın en seçkin deneyimleri, fikirleri ve ilhamlarının hazinesi, yüce değerde bir klasik literatür, ciddi ruhlara en iyi teselli, ahlâkî ve dinî yaşama en iyi rehberdir. İncil, tarihsel, edebî, karşılaştırmalı ve psikolojik yorumlamanın iyi belirlenmiş ilkelerine göre anlaşıldığında ve öğretimi pedagoji, etik ve sosyolojinin iyi belirlenmiş ilkelerine göre yapıldığında, İncili devlet okullarında dahi kullanmanın zorlukları büyük ölçüden ortadan kalkar.

İncil bize antik dünyadan gelir; o antik dönemin dinî deneyimlerini, vizyonlarını, fikirlerini, standartlarını ve geleneklerini bize getirir. Yaklaşık iki bin yıldan sonra modern dünyada yaşıyoruz. Neden antik bir çağı normatif olarak modern bir çağa yerleştirelim? Dünya görüşümüz, dini deneyimlerimiz, bir şeyler yapma yöntemlerimiz onlarınkinin bir tekrarı olamaz ve olmamalı. İncil'den öğrenebilir, ondan ilham alabiliriz, İncil'de en yüksek değere sahip ilkeleri ve kuralları bulabiliriz. O, yüz yıllardır olduğu ve gelecek yüzyıllarda olacağı gibi “ayaklarımıza bir lamba, yolumuza bir ışık” olabilir. Ancak İncil'in esiri değiliz. İncil insan için vardır, insan İncil için değil. İbrani-Yahudi ve ilk dönem-Hristiyan dini deneyim, düşünce ve pratiğinin yalnızca bir tekrarına bağlı değildir. Şüphesiz, geçmişte hiçbir halk, İbrani-Yahudi halkı kadar derin bir ahlâkî-dinî anlayışa sahip olmamış, hiçbir halkın ahlâkî-dinî amacı bu kadar güçlü ve yüce olmamış, hiç kimse bu kadar faydalı bir ahlâkî-dinî literatür üretmemiştir. Yine de onların deneyimlerine, fikirlerine ya da uygulamalarına ya da İncil'de bize verdikleri şeylerin tanımlarına mutlakiyet, kesinlik, yeterlilik atfedilemez. İnsanlar hayatın daha dolu bir bilgisine, daha ileri bir deneyime, yaşamın daha uygulanabilir bir yorumuna doğru ilerlemelidir. Şu anda İncil'in temsil ettiği temel prensip ve gerçekleri ve buna verdiği klasik ifadeleri düşünmüyorum; ancak İncil'deki düşünceleri, standartları ve geldikleri dönemin sınırlılıklarını ve özelliklerini yansıtan geleneklerinin birçok özelliğini düşünüyorum. Yirminci yüzyılda, ilk ve önceki yüzyılların bu geçici unsurlarını yeniden

üretmek istemiyoruz. *İncil'i ahlak ve din eğitiminde kullanmanın, ne niyet ne de sonuç olarak antik dünyayı yeniden canlandırmayacak bir yolunu da bulmalıyız.*

Bu nedenle birçok kişi-din adamları, kilisede verilen derslerin öğretmenleri ve genel olarak rahip olmayanlar İncil'in tarihsel bir anlayışını edinmek için ciddi bir çaba göstermektedir. İncil'in uzun süredir yerleşik normatif yorumu ve kullanımı artık geride kalmıştır. Artık İncil'in mekanik olarak vahyedilmiş, son, mükemmel, evrensel olarak uygulanabilir ve her şeye yeten bir din ve ahlak kitabı olmadığını biliyoruz. İncil'in kendi sayfalarında daha düşük ve daha yüksek dinî deneyim, teolojik inanç, ahlaki standartlar, ilkeler ve uygulamalar içerdiğini biliyoruz. İncil'in içinden çıktığı antik dönemin düşünce biçimlerinin altında yatan ve tanımlayan durağan, düalistik, küçük dünya görüşünün, on dokuzuncu yüzyılın bize muhteşem bir armağanı olan modern, gelişmiş, zihinsel, üniter ve geniş bir dünya görüşü tarafından kenara atıldığını da biliyoruz. Ayrıca İncil yazılarının edebiyat olduğunu, bir edebiyat olarak edebî eleştiri ve yorum ilkelerine göre anlaşılmasının gerektiğini de biliyoruz. Bu kitapların tarihsel olayların tam olarak anlatılmasından ziyade, öncelikle ahlak ve din eğitimi için yazıldığını biliyoruz. Tarihsel olaylara bolca yer veriliyor fakat pragmatik olarak ve bunlarla ilgili kesin olguların tespiti eğer mümkünse, ancak kapsamlı bir tarihsel-eleştirel araştırma yoluyla mümkündür. Dini deneyim ve fikirlerin, ahlaki fikir ve ilkelerin, İncil zamanlarında harika ve faydalı olsalar da başka zamanlara ve insanlara bütüncül olarak aktarılamayacağını, ancak deneyim ve bilgi ilerlediğinde, yaşam şartları değiştiğinde, insan ihtiyaçları geliştiğinde uyarılma ve desteklemeye tabii tutulması gerektiğini biliyoruz. Ve yine biliyoruz ki; hayatın koşulları değiştikçe ve insan ihtiyaçları geliştikçe ahlaki anlayış da ilerler. Eski Ahit ile Yeni Ahit'in karşılaştırılması bile, geçmişteki ahlaki standartların ve uygulamaların zamanla geliştiğini göstermektedir. Yeni Ahit döneminden bu yana Hristiyan ahlakı, Greko-Romen ve Anglo-Sakson fikir ve geleneklerinden birçok unsuru bünyesine katmıştır. Ayrıca, insanlığın ahlâkî gelişimini tarihsel ve karşılaştırmalı olarak inceleyerek öğrenecek çok şeyimiz vardır. Günümüzde ise yalnızca İbrani-Yahudi ve erken dönem Hristiyanlık ilkelerini, öğretilerini ve uygulamalarını yeniden canlandırmak yeterli değildir; insan refahının ideallerini ve araçlarını

köklü, eleştirel ve yapıcı bir şekilde analiz edip belirlememiz gerekmektedir.

Bu nedenle İncil'deki insanların nasıl hissettikleri, düşündükleri ve davrandıklarını okuyup ardından böyle hissetmek, düşünmek ve davranmak bizim için yeterli değildir. Elbette, daha kötüsünü yapabiliriz; fakat daha iyisini yapmak da mümkün ve zorunludur. İncil'in saygı, doğruluk, sevgi ve hizmet ilkeleri doğru ve bağlayıcı ilkelerdir. Bunların birinci yüzyıldaki uygulamaları aydınlatıcı ve ilham vericidir. Fakat onların yirminci yüz yıl için yorumlanması ve uygulanmasını, birinci yüzyılda öngörmek mümkün değildi. Yirminci yüzyılı bilen ancak İncil'in çıktığı yüzyılı bilmeyen biri İncil'i tam olarak açıklayamaz. Aynı şekilde antik yüzyılları bilen ancak kendi yüzyılımızı bilmeyen biri de İncil'i tam olarak açıklayamaz. Bu nedenle İncil'i yorumlamayı üstlenen herkes -vaaz kürsüsünde, sınıfta, evde veya basında- çift yönlü bir yükümlülükle karşı karşıyadır. Bu yükümlülükler; (1) kendini en iyi ahlaki ve dini deneyimlerle, en iyi düşüncelerle, en yüksek ideallerle, gerçek koşullar, ihtiyaçlar ve günümüzün en seçkin eğitim materyalleri ve metotlarıyla tanıştırmak, (2) kendini İncil'de yer alan olaylar, insanlar, fikirler, standartlar, gelenekler ve literatürle tarihsel olarak tanıştırmak. İncil'in şu an faydalı bölümlerini ayırt edici bir şekilde seçebilecek, onun ahlâkî-dinî anlamını açığa çıkarabilecek ve günümüz yaşamı için mesajını doğru bir şekilde gösterebilecek öğretmenlere ve din adamlarına büyük bir ihtiyaç vardır.

Ancak İncil ne kadar büyük ve faydalı olursa olsun ne yöntemini ne de kaynaklarını sınırlandırmamalıdır. Günümüzde modern eğitim teorilerimizi biyolojik, psikolojik, sosyolojik, etik ve tarihsel bilimler temelinde geliştiriyoruz. Bilimsel eğitim, tüm edebiyatlardan ve tarihin tüm dönemlerinden, tüm ahlak anlayışlarından ve tüm sosyal çabalardan, değerli bulunduğu materyalleri bir araya getirecek, onları faydalı bulunduğu her şekilde kullanacaktır. Antik edebiyatlar ve özellikle İncil buna büyük katkı sağlayacaktır. Fakat eğitimciler İncil'i olduğu gibi alıp onu ahlak ve din eğitiminin tek ve tamamen yeterli bir ders kitabı yapmayı önermemektedir. Kilisedeki derslerde bile İncil'i kullanmanın en iyi yolu bu değildir. Bir eğitim literatürü ortaya çıkmaktadır. Amacı, erkekleri ve kızları, genç erkek ve kadınları modern koşullar, problemler, ihtiyaçlar ve fırsatları bilmeleri ve bunlarla başa çıkmaları için eğitmek; onları yaşama

olduğu gibi doğru ilişkilere sokmak; daha iyi bir sosyal düzene giden yolda rehberlik etmek; onlara kardeşlik ilham etmek; arzularını ve gayretlerini canlandırmaktır. Bu eğitimin temelinde yatan ahlâkî ve dinî ilkelerin birçoğu İncil'in savunduğu ve yürürlüğe koyduğu ilkelerdir: saygı, dürüstlük, doğruluk, gerçekçilik, kardeşlik, sempati, bağışlayıcılık, yardımseverlik. Bunlara İncil'den başka yerlerde daha fazla vurgulanmış olan özsaygı, kendine güven, kendini gerçekleştirme, bilgi, cesaret, öngörü, cesaret, tutumluluk, çaba, verimlilik, başarı, vatandaşlık, insan hakları, sosyal ilişkiler ve adalet gibi diğerleri eklenmiştir.

Bu yeni eğitim literatürü, içeriği geniş bir şekilde toplanmış ancak esas olarak modern kaynaklardan elde edilmiştir, ahlâkî ve dinî eğitimde yeni bir dönemin başlamasını sağlayabilecek kapasiteye sahiptir; aslında, bunun yeni bir dönemi başlatacağı kesindir. Birçok yazar ve yayınevinin eserleri o kadar hızlı geliyor ki onları takip etmek neredeyse mümkün değildir. Okul kitaplarının düzenli yayıncıları her yıl düzinelerce kitap yayınlıyor. Bazı kilise derslerine yönelik yayıncılar bile artık bu doğrultuda ders kitapları yayınlamaktadır. Aslında şu anda bu modern kilise derslerinden bir eğitim müfredatı hazırlanmasına izin verecek kadar çok var. Bu ders kitaplarının amacı çocuklara hayatın ne olduğunu ve nasıl yaşanacağını öğretmektir. İncil'in hikayeleri, kıssaları, vaazları, öğütleri, gerçekleri, ilkeleri ve emirleri; ahlaki ve dini duyguyu uyandırmak, zihni bilgilendirmek, muhakemeyi geliştirmek, doğru dürtüyü güçlendirmek, amaca yönlendirmek, sosyal bilinci harekete geçirmek ve aydınlatmak, fedakar duyguları ve eylemleri teşvik etmek ve diğer yollarla erkek ve kızları genç erkeklığe ve kadınlığa hazırlamak için dünyanın bu harika çağında eğitsel olarak faydalı olan başka bir çok şeyle birlikte eğitim ve öğretim programına da dokunmuştur.

4. Din eğitiminin temelinde yatan ve burada bahsedilecek son ilke, *çocuğun ihtiyaçları onun için eğitsel olarak ne yapılacağını belirler*. İnsan biyolojik olarak gelişimsel bir varlıktır. Büyür ve büyümesi bebeklikten erişkinliğe kadar yaklaşık yirmi ila yirmi beş yıl sürer. İhtiyaçları her durumda içinde bulunduğu büyüme evresi tarafından belirlenir. Bu görünen benlik -beden- için yeterince açıktır. Görünmeyen benlik -ruh ya da kişilik- için de aynı derecede doğrudur. Çocuğun ahlâkî-dinî doğası, fiziksel doğası kadar büyüme yasalarına tabidir. Bebeklikten çocukluğa, erken, orta ve geç dönemleriyle ergenliğe kadar, erkek ve kızlar, erkeklığe

ve kadınlığa ulaşmada çeşitli ve hayati aşamalardan geçer. Bu gelişimin psikolojisi bizim için giderek daha bilinir hale geliyor. Böylece üç, altı, on, on üç, on altı ve yirmi yaşlarındaki kız ve erkeklerin becerileri, kapasiteleri ve ihtiyaçları hakkında bir şeyler anlayabiliyoruz. Artık çocuğun bir yetişkin gibi hissetmesini, düşünmesini, davranmasını ya da konuşmasını beklemiyoruz. Bunu yapacak yeteneği yok ve onu buna zorlamayacağız.

Yetişkinin ahlâkî dürtüsü, ahlaki bilgeliği, ahlaki yargısı, ahlaki amacı çocuğununki gibi değildir ve olamaz. Çocuk ve gençler ahlaki olarak olgunlaşmamıştır. Onlardan yetişkin insanların ahlaki standartlarını ve gereksinimleri tanımlarını, hissetmelerini ya da bunlara uymasını bekleyemeyiz. Özdenetim, çaba, doğruluk, fedakârlık uzun ve yorucu deneyimle elde edilmelidir. Uygun koşullar altında yetiştirilen normal çocuk, uygarlığın şu anda talep ettiği karakter ve verimliliği zamanla geliştirecektir. Ancak bu süreç devam ederken sabır ve inanç gereklidir. Biz ebeveynler ve öğretmenler bu konuda bilgeliği öğrenmeliyiz. Çocuğun ahlaki gelişimini sağlamak bizim görevimiz değildir, bu Yaratıcı'nın işidir. Ama çocuğa mümkün olan en iyi ortamı vererek, onun önünde faydalı bir örnek olarak yaşayarak, tökezlediğinde tekrar ayağa kalkmasına yardım ederek, deneyimlerinin zor yerlerinde onu rahatlatarak ve güven vererek, bilmeye ihtiyacı olan şeyler hakkında bilgi vererek, ona gitmesi için daha iyi yolu göstererek, onun içindeki arkadaşlığı geliştirecek okul arkadaşları, oyun arkadaşları ve dostlarıyla bir araya getirerek bu büyümeye yardımcı olmak bizim görevimizdir. Bir erkek ya da kız çocuğunun olgunlaşmasını beklemek uzun bir süre gibi görünüyorsa, iki şey göz önünde bulundurulabilir. Birincisi olgunlaşmanın beklemeye değer olduğu düşüncesidir. Çünkü erkeklik ve kadınlık evrenimizdeki en yüce, nihai başarılarıdır. Her bedeli ödemeye değerdir. Yani çok şey ifade eder. İkincisi; gençlik güç, güzellik, ihtimal ve vaatlerle doludur. Kendisinde ve başkalarında gençliğin tadını çıkarmayan kişi en büyük insani zevklerden birini kaçırmıştır.

Çocukların dini dürtü, deneyim ve fikirleri basit ve temel düzeydedir. Yetişkin insanlar din konusunda çocuklardan çok fazla şey sorumluluk üstlenme veya bekleme eğilimindedir; özellikle de bu olağanüstü miktarda dinî duygu ve gayrete sahip ebeveynler ve öğretmenler için böyledir. Dua etme, İncil okuma, kiliseye gitme, Pazar ayinleri iyi yetiştirilmiş bir çocuğun yavaş yavaş edineceği erdemlerdir.

Fakat bunların değeri çocuk için apaçık ortada olmadığı gibi, bu durum ona bir kerede de açıklanamaz. Bunların edinilmesinin erken aşamaları telkinden ziyade örnekler ve alışkanlıkla olur. Çocuk etrafındaki diğer insanlar bunu yaptığı için yapmaya başlayacak, bunları kendi sosyal mirası ve yükümlülüğü olarak kabul edecektir. Dahası, ebeveynler ve öğretmenler bu alışkanlığın gelişimini çok hızlı ya da sert bir şekilde zorlarsa çocukta tepki ve eleştiri oluşması muhtemeldir. Benzer şekilde, saygı, kulluk, günah bilinci, tövbe, din değiştirme, özveri, fedakârlık ve dinin diğer hayati özellikleri normal kız ve erkek çocuklarının ruhsal yaşamında zaman içinde ortaya çıkacaktır. Ancak bunlar ergenlik dönemleri gelişimine aittir, bunların çocukluk yıllarında aranması ve geliştirilmesi gerekmez. Teoloji ve kilise bilimi için ise bunlar, dinin yetişkinlik dönemine ait şeylerdir. Bazı genç insanlar, belirli zihinsel eğilim veya çevresel ilgi nedeniyle bunlara yönelebilir. Fakat ergenler genellikle doktrinleri ve kurumları tatmak veya anlamak için mental, sosyal veya etik açıdan yeterince ileri gitmezler.

Ayrıca, ahlak ve din eğitimi formal eğitim, telkin ve öğütlemekten ziyade çevre, örnek, fırsat ve koşulların düzenlenmesiyle yürütülmelidir. Din eğitiminin bu kadar çok vurgulandığı ve enerji harcandığı günümüzde, bu iyi şeyin bazı durumlarda aşırıya kaçma ve özellikle çok azimli ebeveynlerin ve öğretmenlerin formel eğitim ve öğütleri çok abartması tehlikesi vardır. Erkekler ve kızlar esasında bitkiler gibi büyürler. Bazen bükülmeye veya budanmaya ihtiyaç duyarlar, ancak genellikle çok az ele alındıklarında ve doğal özgürlükleri verildiğinde, toprak, yağmur ve güneş ışığının yardımıyla kendi içsel doğalarını geliştirmek için en iyisini yaparlar. Öğretmek eğitmekten daha kolaydır. Talimat vermek destek olmaktan daha kolaydır. Birinin kişiliğini bir başkasına dayatmak, o başkasının kişiliğini geliştirmekten daha kolaydır. Ahlak ve din eğitiminin niceliğini, niteliğini geliştirebileceğimizden daha kolay artırabiliriz. Yine de önemli olan niteliktir. Gerçekten, daha az tercih edilen sosyal gruplarda, ahlaki- dini kişiliklerinin gelişmesi için şu anda aldıklarından daha fazla yardıma ihtiyaç duyan pek çok çocuk vardır. Onlar, fiziksel olduğu kadar ruhsal olarak da yoksulluk içindeler. Ancak modern eğitim kaynaklarıyla donatılan zeki, eğitilmiş ebeveynlerin çocuklarının daha fazla eğitimden ziyade daha iyi eğitime ihtiyaçları vardır. Daha iyi eğitim bazı durumlarda daha az miktar anlamına da

gelebilir. Çocuk sürekli olarak ahlâkî-dinî talimat, öneri, uyarı ve öğütlerle sürekli bir kuşatmaya ihtiyaç duymaz ve buna dayanamaz. Tüm bunlar en iyi niyetle ancak çocuk yaşamının psikolojisi ve pedagojisi göz ardı edilerek verilmiş de olabilir.

Eğer ev koşulları doğruysa, çocuk kesinlikle doğru dürtülere, doğru alışkanlıklara ve doğru fikirlere sahip olacaktır. Ebeveynlerin, öğretmenlerin, komşuların veya arkadaşların kaygılı ve yorucu bir gözetim ve dürtmesi gerekmez. Çocukların eğitimi için olduğu kadar ebeveynlerin eğitimi için de çok şey söylenebilir. Taklit büyümenin birincil kanunudur. Örnek olmak kuraldan daha temeldir ve etkisi daha kesindir. Ebeveynlerin çocuklarına ahlâkî-dinî gelişimleri için verebilecekleri en iyi yardım her gün onların önünde ideal türden bir hayatı yaşamaktır. Çocuklar nazik, düşünceli, anlayışlı, dürüst, saygılı, yardımsever, itaatkâr, çalışkan ve fedakâr olmayı bu nitelikler sözlü olarak telkin edilmesinden çok, en yakınları bu niteliklere sahip olduğu ve bunları sergilediği için öğreneceklerdir.

Bazen insanların kötü olmak istedikleri için kötü olduğu, çocukların onu sevdiği için yanlış yaptıkları, insan doğasının “tamamen insafsız, engelli ve tüm iyiliklere zıt ve tüm kötülöklere tamamen meyilli hale getirildiği” varsayılıyor gibi görünüyor. Deneyim gerçekleri, tam tersine, insan doğasının istekli olduğunu, onun yüksek ideallere sahip olduğunu ve bunları gerçekleştirmek için çabaladığını göstermektedir. Normal bir insan hatta bir çocuk bile iyi olmak ve iyilik yapmayı arzular, amaçlar ve bunun için çabalar. Düşünce ve davranışlarından bu yükseliş eğilimini göstermeyen normal altı veya anormal olarak sınıflandırılan bireyler, insan kişiliğinin bazı temel unsurlarından yoksun olarak görölmelidir. Elbette, herhangi bir nesilde, talihsizlikleri; sapkın ve gevşek iradelerle, alçaltılmış zevkler ve dürtülerle, ahlaki körlük ve yetersizlikle doğmaları olabilecek normal altı veya anormal birey vardır. Bu bireyler ırkın kusurlu dallarıdır. Ancak insan doğası bunlardan dolayı yargılanmamalı veya karakterize edilmemelidir.

Normal insan doğasının amaç olarak mükemmelliği seçtiğini ve kader olarak mükemmelliği dört gözle beklediğini söylemek deneyimin gerçekleriyle uyumlu değil midir? Mükemmelliğe ulaşmadaki yetersizlik, mevcut nesil üzerinde ancak sınırlı bir kontrole sahip olduğu koşullardan kaynaklanmaktadır. Biz bir ırkın üyesiyiz ve ırkın özellikleri içimizde var.

Bu insan ırkının mükemmelliği arzuluyor ve bunun için çabılıyor olmasına rağmen, şimdiye kadar kusurluydu. Her birey bu ırk kusurluluğuna dahildir. Biz, bizden önceki nesillerin karmaşık bir ürünüyüz. Dürtülerimiz, güdülerimiz, yeteneklerimiz, özelliklerimiz atalarımızdan miras alınmıştır. Bizler başlangıçta ideal özelliklere sahip *de novo* yaratıklar değiliz, mükemmellik hedefine ve kaderine ulaşmak için de kalıtsal bağlarımızdan bir anda kurtulamayız. Birey ancak ırkla birlikte yükselebilir. Bizden önce gelenler ve bizden sonra gelecek olanlarla ayrılmaz bir şekilde birbirimize bağlıyız. O halde neden biz kusurlu insanların ebeveynleri olduğu erkekler ve kızlardan mükemmel olmalarını bekliyoruz? Çocuklara eleştiri ve kınama yerine sabır ve takdir gösterildiğinde bu yalnızca bilgelik değil aynı zamanda adalettir. Çocuğa kötü bir irade, kötü dürtüler, kötü doğa atfetmeye fazla mı hazırız? Çocuğun başa çıkması gereken her şeyi, iyiliğe ulaşmasının ne kadar zor olduğunu çok az mı hesaba katıyoruz? Fiziksel benliği üzerinde yavaş yavaş kontrol kazandıkça onu anlıyor ve ona sempati duyuyoruz. Aynı anlayış ve sempatiyi ahlaki benliği üzerinde yavaş yavaş kontrol kazanırken de eşit şekilde gösteriyor muyuz? Öyle davranmasa bile çocuğun iyi niyetli olduğunu varsaymak genellikle güvenlidir. Temel arzu ve eğilimi sevgi, doğruluk ve yardımseverlik yönünde olacaktır. Yetişkin insanlar bile sözleri ve eylemlerinden ziyade içsel seçim ve amaçlarıyla yargılanmak ve değerlendirilmek isterler. Uzun yıllar süren eğitim deneyimlerinden geçmemiş ve otokontrol mücadelesi etmemiş gençler için bu ne kadar daha doğru olacaktır.

Çocuğun olgunlaşmamışlık dönemindeki ihtiyaçları, başkalarının ona nasıl yardım edebileceğini göstermektir. Herkesin ona gösterdiği sabır ve takdirin yanı sıra, ebeveynler, öğretmenler ve arkadaşlar tarafından onun için yapılabilecek birçok şey vardır. Sınırlar dahilinde, erkek ve kıza hayatın genel gerçeklerini ve ilkelerini öğretmek, zihnini doğru düşünme ve doğru yaşamaya bir tür genel yardım sağlayan şiir ve atasözleriyle doldurmak ve ona “iyi ol”, “doğru yap”, “doğruyu söyle”, “adil davran” ve benzerlerini tembih etmek değerlidir. Normal çocuğun seçimi, amacı ve dürtüsü bu doğrultuda olacaktır, ancak onun bu tutumunu onaylamak faydalıdır.

Ona, müzakere etmesi gereken belirli yaşam durumları için iyiliği, doğruyu, gerçeği ve adaleti nasıl yorumlayacağını

gösterebilirsek, bu daha da yararlı olacaktır. İyi, doğru, gerçek ve adil olmanın ne anlama geldiğine dair net ve yeterli bir fikre kolay ya da hızlı bir şekilde erişilemez. Hayat çok çeşitli, çok karmaşık, çok zordur. Deneyim, bu temel etik terimlerin, bu temel erdemlerin anlamının öğretmenidir. Soyut tanımlar çocuklara bunlar hakkında bilgi vermenin başlıca yolu değildir, soyut öğütler bunları çocuklarda gerçekleştirmenin başlıca yolu değildir. Gerçekten de idealler çocuklara doğrudan aktarılamaz; bunlar, çocuğun iradesi ve zihni içinde doğal bir süreçle olgunlaşmalıdır. Uzun çocukluk ve ergenlik yılları boyunca erkeklerin ve kızların bireysel ideali, etrafındaki etkiler altında ve içindeki dürtülerle uyumlu olarak şekillenir.

İdealinin gelişmesi yönünde çocuk için yapılabilecek en iyi şey, kendi karakteri, davranışları ve ilişkilerinde ideal bir yaşamı onun önünde ve onunla yaşamaktır.

Bir sonraki en iyi şey, geçmişteki ve günümüzdeki diğer insanların ideal yaşamlarını, çok sayıda somut ve çekici yolla onun önüne getirmektir. Bu amaçla hikâye anlatımı ana yöntemdir. İbrani-Yahudi ve ilk dönem-Hristiyan kahramanların İncil'deki öyküleri, yüzyıllardır gerçek yaşamda örneklenen yüksek erdemlerin somut durumlarına açıklık ve güç kazandırmada son derece yardımcı olmuştur. İsa, ergen zihnine hitap eden bir şekilde sunulduğunda ahlâkî ve dinî yaşamın yüce kahramanı haline gelir. Diğer ulusların ve halkların da son derece faydalı olan kendi öykü koleksiyonları vardır. Elbette bu hikayelerin, günümüz çocuk ve gençlerinin yaşamlarında gerçek paralellikler bulan koşullar, problemler ve ilkeler ile etik açıdan tatmin edici şekilde ilişkilendirmesi sağlanmalıdır. Temel erdemleri örnekleyen modern kişilerden de çokça yararlanılmalıdır. Çünkü modern örneklerin çocuğun ihtiyacını karşılama ihtimali daha yüksek olacaktır. O modern çağa aittir ve modern bir çevrede yaşamak zorundadır. Özellikle günlük olarak karşılaştığı yaşam durumlarında nasıl hissetmesi, düşünmesi, konuşması ve davranması gerektiği, erkek ve kızın sürekli olarak üzerinde çalıştığı mutlak bir sorundur. Din eğitimi, bu günlük çabada onu anlamaya ve ona yardımcı olmaya çalışır. Çünkü erkeklik ve kadınlık meseleleri de din eğitiminin içindedir.

Burada sunulan din eğitiminin dört ilkesi bana önemli görünmektedir. Bunlar: (1) dinin yaşamda birincil unsur olduğu; (2) tüm

eğitimin öncelikle ahlaki-dini amaçlı olması gerektiği; (3) din eğitimi materyallerinin seçici bir şekilde kapsayıcı olduğu; (4) çocuğun ihtiyaçlarının eğitimsel olarak onun için ne yapılması gerektiğini belirlemesidir. Şu anda evde, okulda ve kilisede bu doğrultuda hareket ediyoruz.